

Suomen Partacolliet ry. Jalostusohjesääntö

Päivitetty helmikuussa 2018

Suomen Partacolliet - Finlands Bearded Collies ry:n jalostusohjesäännöt on laadittu yleisesti hyväksytyjä koiranjalostuksen periaatteita ja Suomen Kennelliitto Finska Kennelklubben ry:n yleisiä ohjeita noudattaen. Säännöt on tarkoitettu yhdistyksen jäsenten noudatettaviksi. Ne eivät ole tuomiovallan alaiset.

Koiranjalostuksen tarkoitus on luoda uusia rodun yksilöitä, jotka kaikilta osin ovat mahdollisimman lähellä rotumääritelmän kuvailemaa ihanneyksilöä. Jotta jalostustyössä edistyttäisiin, on pyrittävä säilyttämään jo hankitut ominaisuudet ja siirtämään ne vanhemmilta uudelle sukupolvelle. Toisaalta vanhemmilla mahdollisesti olevia virheitä on pyrittävä eliminoimaan seuraavalta sukupolvelta.

Tärkeintä jalostustyön edistymisen kannalta on osata valita jalostukseen oikeat nartut ja näille oikeat urokset. Kasvattajan on tiedettävä, mitä hän tekee ja mihin pyrkii tietyn yhdistelmän kautta. Jalostukseen valittujen yksilöiden tulisi aina olla mahdollisimman korkealuokkaisia. Jalostusyhdistelmää suunniteltaessa tulee ottaa huomioon myös ajateltujen vanhempien lähisukulaiset: vanhemmat, sisarukset ja mahdolliset aikaisemmat pentueet.

Jalostusvalinnan toinen osa-alue on se, että jalostuksesta poistetaan siihen soveltumattomat koirat. On opittava hyväksymään se tosiasia, ettei jokainen rekisteröity koira kelpaa jalostusyksilöksi. Vääriä perusteita tehdä pentue ovat esimerkiksi väitteet, että nartun terveyden kannalta se olisi välttämätöntä. Uskomus, että narttu ei ole taipuvainen tulemaan valeraskaaksi pentujen jälkeen, ei pidä paikkaansa. Kasvatustyöhön tulee jokaisen kasvattajan ja sellaiseksi aikovan suhtautua tietyllä vakavuudella, sillä vastuu rodun nykyisestä tasosta ja sen tulevaisuudesta lepää hyvin pitkälle heidän harteillaan. Jalostusyksilön on oltava terve ja tasapainoinen niin luonteeltaan kuin rakenteeltaan. Tittelit eivät periydy ja näyttelyvoittajat eivät välttämättä ole parhaita periyttäjiä. Jokaisen kasvattajan tulee perehtyä jalostuksen tavoiteohjelmaan. Rodun jalostuksen tavoiteohjelma on kokonaisuus, jossa kerrotaan rodun historiasta, käyttäytymisestä, terveydestä, ulkomuodosta ja jalostuksen tavoitteista.

Jalostukseen käytettävän koiran vähimmäisvaatimuksena on, että

- se on luonteeltaan tasapainoinen, hyvähermoinen ja toimintakykyinen uusissa tilanteissa
- se on terve ja hyväkuntoinen
- narttu on vähintään 24 kuukauden ikäinen astutushetkellä
- se on palkittu näyttelyssä vähintään palkinnolla EH (erittäin hyvä) tai se on jalostustarkastettu ja todettu jalostuskelpoiseksi.
- se on lonkkakuvattu ja terve. Mikäli kuitenkin käytetään koiraa, jolla on lonkkanivelen kasvuhäiriön aste C, on toisen osapuolen oltava lonkiltaan vähintään B
- se on kyynärkuvattu ja terve. Mikäli kuitenkin käytetään koiraa, jolla on kyynärnivelen kasvuhäiriön aste 1, on toisen osapuolen oltava kyynärpäiltään terve (0/0)
- narttua, joka on jouduttu keisarinleikkaamaan kahdesti, ei enää astuteta

Lisäksi suositellaan, että

- Yhdistelmän BLUP indeksin tulisi olla vähintään 100
- se on CEA-geenitestattu tai polveutumisen perusteella tiedetään terveiksi. Sairasta koiraa

ei saa käyttää jalostukseen ja kahta CEA-kantajaa ei saa yhdistää.

- jalostukseen käytettävän koiran silmät olisi tutkittu perinnöllisten silmäsairauksien varalta
- koiran DLA-haplotyyppi on selvitetty
- vältetään yhdistelmiä, joissa syntyy DLA-tyypiltään pelkkiä homotsygoottisia jälkeläisiä
- koira olisi luonnetestattu ja/tai MH-testattu
- ensikertaa jalostukseen käytettävän koiran kohdalla ei saisi käyttää keinosiemennystä

Jalostukseen ei saa käyttää koira

- joka on ääniarka, hermostunut, arka tai vihainen
- joka on purentavikainen, eli jolla on ylä- tai alapurenta, pysyvät kulmahampaat painuvat ikeniin tai vino leuka/purenta.
- joka sairastaa lonkanivelen kasvuhäiriön asteita D tai E
- jolla on kyynärnivelen kasvuhäiriön aste 2 tai 3
- joka sairastaa jotain sairautta, joka vaatii jatkuvaa lääkehoitoa tai haittaa koiran jokapäiväistä elämää
- joka sairastaa jotakin perinnöllistä silmäsairautta kuten HC, CEA, PRA sekä vakava-asteiset PHTVL, RD sekä ylimääräiset ripset tai luomien kiertymät sekä muut koiran näkökykyyn vaikuttavat vakavat muutokset. Lieviä silmäsairauksia sairastavaa koira voidaan harkitusti käyttää jalostukseen parittamalla koira terveen yksilön kanssa.
- joka sairastaa jotain autoimmuunisairautta
- joka on täysin lyhytkarvainen
- joka on voimakkaasti ylivalkoinen eli sen silmän ympäryys tai korva/t ovat valkoiset tai sillä on runsaasti valkoista rungossa.
- jolla on herasilmä (iiriksestä puuttuu väri, se on porsliinivalkoinen)

Jalostukseen ei tulisi käyttää koira

- jolla on enemmän kuin kaksi seuraavista rodussa yleisimmin esiintyvistä rakennevirheistä; heikko kuono-osa, liian hento luusto, liian kapea, matala ja/tai lyhyt rintakehä, huonosti kulmautuneet raajat, pihtiasentoiset takaraajat, ahtaat takaliikkeet, korkea ja/tai käyrästynyt häntä
- jolla on hyvin vaaleat silmät
- jolla on selvä pigmenttipuutos huulissa, kirsussa tai silmäluomissa
- jolta puuttuu enemmän kuin kaksi välihammasta, P1 hampaita ei huomioida
- urosta, jonka kivekset ovat laskeutuneet vasta kuuden kuukauden iän jälkeen

Tulee välttää astuttamasta keskenään

- kahta napatyräistä koira
- kahta koira, joilla molemmilla on paljon valkoista
- kahta kolmiväristä koira (siis koiria, joilla valkoisten merkkien lisäksi on ruskeat tan-merkit)
- kahta sinistä, kahta hiekanväristä tai sinistä ja hiekanväristä koira
- koiria, joiden molempien lähisuvussa esiintyy autoimmuunisairauksia

Hyvältä kasvattajalta edellytetään, että hän

- on rotujärjestön jäsenyyden lisäksi myös Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben ry:n jäsen
- noudattaa SKL:n yleisiä ohjeita kasvatustyössään

- on rehellinen omassa kasvatustyössään ja myös toisten kasvattajien työtä kohtaan
- käyttää jalostukseen vain sellaista narttua, joka täyttää jalostusyksilön vähimmäisvaatimukset
- varmistaa ennen astutusta, että myös valittu uros täyttää jalostusyksilön vähimmäisvaatimukset
- poistaa nartun jalostuksesta, jos sen todetaan periyttävän jotakin sairautta
- ilmoittaa rotujärjestön jalostustoimikunnalle, mikäli pentueessa ilmenee jotakin jalostusmielessä huomioitavaa (synnyttäiset epämuodostumat, pentukuolleisuus, värivirheet ym.)
- myydessään/myydessään osamaksulla/sijoittaessaan pennun käyttää Suomen Kennelliiton lomakkeita ja noudattaa sen antamia ohjeita.
- rekisteröi virheellisen pennun EJ-rekisteriin (ei jalostukseen -rekisteri)
- seuraa pentujen kehitystä ja tarvittaessa neuvoo ja opastaa omistajia heidän ongelmissaan
- tarvittaessa ottaa takaisin kasvattinsa, mikäli sen omistaja joutuu jostakin syystä luopumaan koirastaan ja huolehtii sen uudelleen sijoittamisesta

Mikäli koirassa myöhemmin ilmenee jokin perinnölliseksi katsottu vika tai sairaus: lonkkanivelen kasvuhäiriöasteet D tai E, kyynärnivelen kasvuhäiriöasteet 2 tai 3, purentavika, perinnöllinen silmätauti, epilepsia tms., kasvattaja on valmis korvaamaan ostajalle 1/3 pennun kauppahinnasta, kun virhe on todettu koiran omistajan, kasvattajan itsensä, eläinlääkärin tai ulkomuototuomarin toimesta, kuitenkin viimeistään koiran täyttäessä kaksi vuotta. Tällöin edellytetään, että koiran omistaja siirtää koiran FI-rekisteristä EJ-rekisteriin todetun vian vuoksi.

Hyvältä uroksen omistajalta edellytetään, että hän

- käyttää urosta jalostukseen vain, mikäli se täyttää jalostusyksilön vähimmäisvaatimukset
- varmistaa, että myös astutettava narttu täyttää jalostusyksilön vähimmäisvaatimukset
- varmistaa, että nartun omistaja on perehtynyt näihin jalostusohjeisiin ja toimii niiden mukaisesti
- ilmoittaa rotujärjestön jalostustoimikunnalle, mikäli kuulee tai havaitsee uroksensa jälkeläisissä olevan jotakin jalostusmielessä huomioitavaa tai epätavallista
- poistaa uroksen jalostuksesta, mikäli sen todetaan periyttävän jotakin sairautta
- muutoin toimii astutusmääräysten velvoittamalla tavalla
- sopii kirjallisesti astutusmaksun suuruudesta ja suorittamisesta ennen astutusta esim. Kennelliiton lomakkeella